Ölüler İşitir mi? 4

Fahruddîn-i Râzî, Tefsîr-i Kebîr'inde [1]ve El-Metâlibu'l-Âliyye'de…[2]

Allâme Seyyid Şerîf Cürcânî, el-Metâli'[3] üzerine yazdığı haşiyesinin başlarında, **İbnu'l-Kayyim** de, "**Er-Rûh**" isimli kitâbında [4] ölülerin birtakım tasarruflarda bulunabileceklerini ve dirilere faydalı olabileceklerini söylemektedirler.

Hâs ve dar manada velî olduğuna inanılan bir kimseden kerâmet beklenilmesi, ne Kitâp ne sünnet, ne de icmâa ters düşen bir şey değildir. Hattâ bu kıyasa bile uyar. Şöyle ki, Allah bu âlemde yaptığı rızık ve benzeri yardımlardan birçoğunu kulları vasıtasıyla yapar.

O vasıtalardan gördüğümüz rızık ve nimetleri bizzat kendilerinden sayarsak, bu, tek Rezzâk'ın Allah olduğuna dair inen âyete [5] ters düşmekle bir çeşit şirk sebebi olur. O bakımdan doğrusu kulları sebep ve vasıta Allah'ıda (Celle Celâlühû) yaratan ve îcâd eden görmektir.

İbn Teymiyye: Bazı kimselerin, Peygamber Efendimiz (sallallahu aley-hi ve sellem) veya ümmetine mensup salih bir şahsiyet aracılığı ile Allah'tan bir şey dilemeleri ve bu dileklerinin Allah tarafından, Peygamber'inin veya o kulunun elinden yerine getirilmesidir. Bu da çok görülen bir olaydır. [6]

İbn Teymiyye: böyle bir dileğin yerine gelmesi yanı başında duâ edilen mezarda yatan ölünün kerâmeti olarak sayılabilir.[7]

İbn Teymiyye böyle bir dilekte bulunmayı doğru bulmamakla beraber, böyle dileklerin, Allah'ın (Celle Celalühü) izni ile kabul olunabildiğini itiraf etmiştir.

İbnü'l Kayyim el-CevziyyeKitâbu'r-Ruh, s. 25.de şu kıssayı anlatır.

Ölülerin dirilere yardımının dokunabileceğinin delillerinden biri de, İmam Buhârî'nin [8] kısa, İmam Taberânî'nin [9] de uzun olarak [10] Enes (radıyallahu anh)'den rivayet ettiği hadistir:

"Yemâme (Muhârebesi) gününde (harp bitince ve) insanlar aralanınca Sâbit b. Kays'a: "Baksana ey amca!" dedim. Onu karışık sözler söyler halde buldum. "Biz Resûlullah ile beraber böyle harp etmezdik. Akranlarınızı ne kötü alıştırdınız! Ey Allah'ım! Şunların getirdiklerinden ve yaptıklarından sana sığınıyorum" de(miş)di. Sonra harp etti ve nihayet şehit edildi. Üzerinde kıymetli bir zırh vardı. Ona bir Müslüman uğrayıp o zırhı aldı.

Müslümanlardan bir adam uyurken, Sâbit (Radıyallahu anh) rüyasında O'na geldi ve (şöyle) dedi:

– "Sana bir vasiyette bulunacağım. Sakın ha! 'bu karışık bir rüyadır' deyip de onu zayi etme!.. Ben şehit edildiğim zaman, zırhımı falanca kişi aldı. Onun evi, insanların (oturdukları mıntıkanın) en uzağındandır. Çadırının yanında oynaşan bir at vardır. Bu at, o zırha bir eski ip fazlasıyla

bağlanmıştır. Üzerinde de atın üzerine bağlanan bir şey/çul vardır. Halid (Radıyallahu anh)'a git, ona emret, o zırhı alsın ve Ebû Bekir radıyallahu anh'e: üzerimde falancanın şu kadar alacağı bulunduğunu ve falanca kölenin de azad edilmiş bir köle olduğunu söylesin!"

Adam uyandı, Halid'e geldi ve ona (rüyâyı) haber verdi. Bunun üzerine Hâlid zırha bir adam gönderdi ve (adam) onu anlattığı gibi getirdi. Daha sonra adam rüyasını Hazreti Ebû Bekir'e haber verdi. O da ölünün vasiyyetini yerine getirdi."[11] Bunu, Beğavî de [12] başka bir senedle Atâ el-Horasânî yoluyla Sabit b. Kays'dan uzun olarak rivayet etti. [13]

Selefi görüşü üzere olduğunu idda edenlerin imamımız dedikleri İbnü'l Kayyim el-Cevziyye, İbn Teymiyye'nin talebesi olduktan sonra yazdığı Kitâbu'r-Ruh, s. 25.de [14] bu kıssayı yazıp şöyle demiştir:

İbnü'l Kayyim el-Cevziyye: Adeletin temsilcisi veliler, hırsızlardan çalıntıları almıştır. Buna bile karşı çıkanların malları çalındığında, her nedense buna başvurmuşlardır.[15]

Bu kıssa, ölünün, diri tarafından ona yapılanı hissettiğini, hattâ dirinin onun malından gizlediği şeyi ve yerini tam olarak bildiğini ifâde etmektedir.

Eğer, 'bu (hâdise), Allah celle celâlühû'nün o günde vasiyet etmeye güç yetiremezler Yasin:5 âyetinin açık manasına tersdir,' dersen,

Bizde şöyle deriz: Bu ayet (insanların) üzerlerine ansızın kıyamet kopup da vaktin darlığından dolayı vasiyet edemeyecekleri hakkındadır. Nitekim İmam, Müfessir el-Mukrî' Alauddîn Ali İbni Muhammed İbni İbrahim eş-Şafiî el-Bağdâdî, Hâzin diye tanınır Hâzin rahimehullah dahi Tefsîr'inde buna işâret etmiştir.

Rüyasında Tavsiye Edilen İlaçları Kullanarak Şifa Bulanlar

Kitâbu'r-Ruh'u sayfa 251 de İmam Malik, Ebuü'r-Rical'den, o da Amra yoluyla Aişe'den rivayet ettiğine göre: Hz.Aişe'nin cariyesi Aişe'ye sihir yapar. Bu arada Sindi (Pakistanlı) hasta biri yanına gelir ve "sana sihir yapıldı" der. Hz. Aişe de "kim yaptı?" diye sorar. Sindi der ki: "Odasında bulunan çocuğun üzerine bevlettiği cariye." Bunun üzerine Hz. Aişe cariyeyi çağırır. Elbisesinde bulunan ıslaklığı yıkayınca geleceğini söyler. Cariye gelince ona: "Bana sihir yaptın mı?" diye sorar. Cariye ise: "Bir an önce hürriyetime kavuşmak için" karşılığını verir. Bunun üzerine Hz. Aişe, "kısa zamanda bu cariyeyi bir arabiye sat" diye erkek kardeşine emreder. Cariye böylece satılır. Sonra Hz. Aişe, rüyasında suları birbirine akan üç kuyuda kendisine yıkanması emredildiği sulara dalarak sihrin etkisinden kurtulduğunu görmüştür. "Senedi sahihtir. Ravileri de sikadır."deniliyor Kitabu'r-Ruh'ta.

Kitâbu'r-Ruh'u sayfa 252 Semmak b. Harb'in gözleri görmez olunca rüyasında Hz.İbrahim el-Halil'i görür. Hz.İbrahim, gözlerini sıvazlar: " Fırat nehrine git. Üç defa suya dal" der. Semmak da Fırat nehrine gider. Suya dalınca gözleri açılır.

İbni Ebi Dünya anlatıyor? Hayır ve salah ehlinden bir kadın mide ağrısına tutulur. Rüyasında birinin ona şöyle dediğini duyar: "La ilahe illallah.

Kaynatılmış gül suyu.’’ Bu kadın rüyasında gördüğü gibi kaynatılmış gül suyunu içince mide ağrısından tamamen kurtulur.

Meseleyi ilgilendiren olaylar bitmeyecek kadar çoktur. Hatta biri: ‘’Tıp ilminin temeli rüyalardır’’ demiştir. Daha geniş malumat sahibi olmak isteyenler: Tarihu l-Etıbba ve Kayruvani, Kitabu l – Büstan bakabilir. İbn Kayyim El Cevziyye nin sözü bitti.

İbnü’l Kayyim el-Cevziyye Kitâbu’r-Ruh’u sayfa 44 : “Bunları anlamaktaki maksadımız, ölülerin ruhlarıyla dirilerin ruhları nasıl birbirleriyle münasebet kurabiliyorlarsa, kişilerin ruhlarının da aynı şekilde birbirleriyle alaka kurabileceklerini anlatmaktır. Selef ulemasından nakledildiğine göre ruhlar havada karşılaşırlar bir birbirleriyle tanışıp aralarında muzakere ederler.

İbnü’l Kayyim el-Cevziyye sayfa 44 de şöyle devam ediyor: Selef’e göre “Yüce Allah sadık rüyalar için insana her şeyin biaynihi ismini dininde ve dünyasındaki değişmeleri, tabiatını ve hata, şüphe ihtimali olmaksızın bütün bilgileri öğretmesi, insanın kalbine ilham etmesi için bir meleği vekil tayin eder. İnsana dünyasında ve dininde başına gelecek hayır ve şerri içeren Kur’an’ la ilgili Allah’ın gayb bilgisini ihtiva eden bir nüsha getirir. Adeti üzere misaller, şekiller ortaya koyar. Bazen yaptığı ve yapacağı iyi bir amelle müjdeler bazen de yaptığı veya yapmayı düşündüğü bir işten alıkoyar. Sebepleri beliren bir kötülükten başka sebepler göstererek meneder. Bunca hikmet ve faydaları bir tarafa, yüce Allah rüyayı bir nimet, rahmet, hatırlama ve öğretme vesilesi yapmıştır. Söz konusu yollardan biriyle ruhlar birbirine kavuşabilmişler, birbirleriyle tanışıp müzakere edebilmişlerdir. Nice insanlar vardır ki tevbesi, salahı ve ahirete meyli, gördüğü bir rüya ile olmuştur. Ve niceleri de saklı hazinelere rüyalarında ulaşabilmiştir. İbnü’l Kayyim el-Cevziyye’nin sözü bitti.

Kitâbu’r-Ruh’u sayfa 248 de yüzüncü delil İbnü’l Kayyim el-Cevziyye şöyle diyor: Yeryüzünde yaşayan bütün insanlar, ölülerin ruhlarına kavuşabileceğine: onlara soru sorabileceğine; ölülerin, kendilerinin bilmediği birşeyi haber verebileceklerine ve onları görebileceklerine dair bilginin doğru olduğundan birleşmişlerdir. Bununla ilgili misaller o kadar çoktur ki, inkarla bitirilemez.

İbnü’l-Kayyim el-Cevziyye: Rüyasında tavsiye edilen ilaçları kullanarak şifa bulanların sayısı da gerçekten çoktur.

Birçok insanın bana anlattığına göre, İbni Teymiyye karşıtı birçok kişi, ölümünden sonra onu rüyasında görüp feraiz ve başka konularda sorular sormuşlar. İbn Teymiyye onlara doğru cevaplar vermiştir. Velhasıl, bu gerçeği sadece ruhları hükümlerini ve durumlarını bilmeyen insanlar kabul etmezler. Başarı Allah’tandır. İbn Kayyim’in sözü bitti. [16]

Buradan da anlaşılacağı üzere, İbnü’l Kayyim el-Cevziyye İbn Teymiyye’nin talebesi olduktan sonra ve İbni Teymiyye’nin vefatından sonraKitâbu’r-Ruh’u yazmış.

Ayrıca Kitâbu’r-Ruh’u sayfa 172 de hocam İbni Teymiyye demesinden de

anlaşılacağı üzere Kitâbu’r-Ruh’u İbni Teymiyye talebesi olduktan sonra yazmış.

İbnü’l Kayyim el-Cevziyye bu sözü Rabıta ve âlimlerin geçmiş âlimlerden manevi ilim almaları ile ilgili konulara çok güzel bir delil teşkil etmek-tedir. Bunu duyan ve İbnü’l-Kay-yim’e imamız diyen ve bir çok sözlerini delil gösteren Selefi görüşü üzere olduğunu idda edenler, ya imamlarına tabi olurlar yada her zaman yaptıkları gibi o da insan hata edebilir, bu da hatalarından biri deyip düştükleri zor durumdan kendilerince sıyrılıp çıkar-lar.

Yukarıdaki kıssa, ölünün, hayattaki tarafından ona yapılanı hissettiğini, hattâ dirinin onun malından gizlediği şeyi ve yerini tam olarak bildiğini ifâde etmektedir. Ayrıca o ölünün vasiyeti sayesinde, bir kölenin azad edilmesi sağlanmıştır.

İTİRAZ

Bu (hâdise), Allah (Celle Celalühü)’ın:

فَلا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلا إِلى أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ

“O günde vasiyet etmeye güç yetiremezler” [17] âyetinin açık manasına terstir.

CEVAP

Bu âyet, (insanların) üzerlerine ansızın kıyamet kopup da vaktin darlığından dolayı vasiyet edemeyecekleri hakkındadır. Nitekim Hâzin [18] (rahimehullah) dahi Tefsîr’inde [19] buna işâret etmiştir.

SONRAKİ BÖLÜM “PEYGAMBER EFENDİMİZ SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM ŞEHİTTİR”

---

[1] Fahruddîn-i Râzî, Tefsîr-i Kebîr: 11/31

[2] Fahruddîn-i Râzî, El-Metâlibu’l-Âliyye: 7/228, 261, 262

[3] Allâme Seyyid Şerîf Cürcânî, Hâşiyetü’l-Metâli’ (Levâmi’u’l-Esrâr): Bir baskısında):5 Başka bir baskısında:6-7 Yine aynı kitâb’ın bir baskısında:17, başka bir baskısı:19

[4] İbnu’l-Kayyim er-Rûh: 237

[5] Zâriyât:58

[6] Sırat-ı Müstakim, İbn Teymiyye, Kabir Ziyaretleri Bölümü, Tercüme Pınar Yay. s. 493 baskı 2004

[7] İbnTeymiyye, İktizâu’s-Sırâti’l Müstekîm, s: 373-374, Dârul Marife,

Beyrut, tsz. Sırat-ı Müstakim İbn Teymiyye Kabir Ziyaretleri Bölümü Tercüme Pınar Yay. s. 494 baskı 2004

[8]Buhârî, Cihâd: 39

[9] O İmam, Hâfız Allâme Ebû'l-Kâsım Süleyman b. Ahmed b. Eyyûb et-Taberânî'dir. (v. 360). İbnü'l-Cevzî, el-Muntazam, VIII, 368; Zehebî, Tezkiratü'l-Huffâz, III, 912.

[10]Taberânî, "el-Mu'cemü'l-Kebir (1320).

[11]Bu hâdiseyi İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye'de (6/320) zikredip Tirmizî'ye nisbet etti.

[12]O, İmam Hafız Ebû Muhammed el-Hüseynî b. Mesûd el-Ferrâ el-Beğavî'dir. H. 433'de doğdu, 516'da vefat etti. Zehebî, Tezkiratü'l-Huffâz, IV, 1257.

[13] el-Beğavî Tefsiri, (4/254); İbn Hacer bunu Beğavî'ye isnad ederek "el-İsâbe"sinde yazdı.

[14] İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, Kitâbu'r-Ruh, s. 25. İz Yayıncılık.1993

[15]Aynı eser S. 26

[16] İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, Kitâbu'r-Ruh, s. 46. İz Yayıncılık.1993

[17] Yâsîn: 36/50.

[18]O, İmam, Müfessir el-Mukrî' Alauddîn Ali b. Muhammed b. İbrahim eş-Şâfiî el-Bağdâdî, Hâzin diye tanınır. Hicri 741'de vefat etti. Hayatına şu kitablardan bakılabilir; İbn Gazzî Şehbe'nin "et-Tabakâtü'ş-Şâfiiyye"sinde II, 120.

[19]Hâzin Tefsîri (4–9)